

DAN PLANETA ZEMLJE

„ **Planet protiv plastike** “ tema je ovogodišnjeg **54. svjetskog Dana planeta Zemlje** s ciljem zaštite prirodnih resursa i skretanja pozornosti na opasnost koja prijete životu na Zemlji zbog porasta globalnog onečišćenja te motivacije na veće zalaganje i promjene koje će doprinijeti boljitku čovječanstva. **Dan 22. travnja obilježava se diljem svijeta kao Dan planeta Zemlje**, s ciljem uključivanja stanovništva u proces usmjeren na zaštitu prirodnih resursa našeg planeta.

Kako je sve počelo ?

Dan planeta Zemlje je prvi puta obilježen 22. travnja 1970. u SAD-u, s početkom buđenja svijesti o očuvanju okoliša i utjecaja ljudskog djelovanja na prirodu. Američki senator Gaylord Nelson godinu se dana prije zgrozio nad posljedicama izljeva nafte uz obalu Kalifornije te je, vrativši se u američki parlament, izborio da se 22. travnja proglasi nacionalnim danom proslave planeta Zemlje.

Naziv Earth Day prvi je puta upotrijebio gradonačelnik San Francisca u proglasu 1969. kojim je odlučeno da se na području San Francisca taj dan slavi kao Dan planeta Zemlje. Slično buđenje ekološke svijesti javilo se i u drugim dijelovima svijeta.

Obilježavanje Dana planeta Zemlje na međunarodnoj razini ponovno je aktualizirano 1990. godine kada je u manifestacijama diljem svijeta sudjelovalo više od 200 milijuna što je 1992. godine potaknulo održavanje *Konferencije Ujedinjenih naroda o okolišu i razvoju u Rio de Janeiru. Ujedinjeni narodi proglasili su 2009. godine 22. travnja Međunarodnim danom majke Zemlje.*

Danas je Dan planeta Zemlje široko prepoznat kao najveći građanski događaj na Zemlji, aktivirajući milijarde ljudi svake godine u 192 zemlje svijeta za promjenu ljudskog ponašanja i stvaranje globalnih, nacionalnih i lokalnih promjena politike. U Hrvatskoj se Dan planeta Zemlje organizirano obilježava od 1990. godine.

Zemlja je sve više suočena s izazovom klimatskih promjena i propadanja biološke raznolikosti, a naša je dužnost osigurati održivu budućnost planeta. Priroda može bez ljudi, ali ljudi ne mogu bez nje te je važno osvijestiti javnost kako je održivi razvoj jedini od kojeg imaju korist i priroda i ljudi, usredotočen na prirodne procese, nove zelene tehnologije i inovativno razmišljanje koje mogu obnoviti svjetske ekosustave. Na svakome od nas je da obnovimo Zemlju ne samo zato što nam je stalo do očuvanja prirodne sredine, već zbog toga što u njoj i od nje živimo.

Također, zadnjih godina činjenice dokazuju koliko je ljudski rod svojim djelovanjem zagadio planetu Zemlju te postajemo svjesniji nužnih promjena. Zbog toga velike svjetske tvrtke uvode ekološki prihvatljivija rješenja svojih pakiranja, proizvode se električni auti, a među ostalim rješenjima su i smanjenje otpada, recikliranje materijala, zabrana uporabe štetnih kemikalija, smanjenje upotrebe plastike, zaustavljanje krčenja šuma, prijelaz s fosilnih na obnovljive izvore kao i zaštita ugroženih vrsta od izumiranja.

Ove se godine temom „Planet protiv plastike“ poziva čovječanstvo na jačanje svijesti o štetnosti plastike za naš planet ali i za zdravlje ljudi, a nastavlja se i tendencija ukidanja plastične ambalaže iz jednokratne upotrebe. Cilj EARTHDAY organizacije je ukidanje plastike za dobrobit zdravlja ljudi i planeta, zahtijevajući 60 % smanjenje proizvodnje **sve** plastike do 2040. godine. Ovog Dana planeta Zemlje 2024. godine, vlade i nevladine organizacije iz cijelog svijeta okupit će se u Ottawi kako bi nastavili pregovarati o uvjetima Globalnog sporazuma Ujedinjenih naroda o plastici.

Osim na život i zdravlje ljudi plastika negativno utječe i na prirodu osobito njene ekosustave. Procjenjuje se da svaki stanovnik u Hrvatskoj godišnje stvori oko 79 kg otpada od plastike, od čega polovica završi na odlagalištima otpada. Dio neevidentiranih količina plastičnog otpada biva odbačeno u prirodu i okoliš što uzrokuje propadanje staništa, a ekosustave izlaže kemikalijama iz plastike. Raspadom plastike u okolišu dolazi do emisija raspada na čestice mikroplastike koja ulazi u ekosustave i hranidbene mreže. Smatra se da čak oko 80 % ukupnog otpada u Sredozemnom moru čini mikroplastika koja nastaje raspadanjem i usitnjavanjem plastičnog otpada koji je već prisutan u moru, a čestice mikroplastike već nalazimo u morskih organizama.

Svjesni važnosti ovog problema Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Bjelovarsko-bilogorske županije 2022. godine provodila je projekt pod nazivom „Manje plastike zdraviji planet“ na temelju Javnog poziva Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Predmet poziva „Plastic free zone“ je podupiranje mjera koje doprinose ograničenju korištenja jednokratnih plastičnih proizvoda, uklanjanju otpadne plastike i drugih vrsta otpada u zaštićenim područjima prirode.

Projekt „Manje plastike-zdraviji planet“ bazirao se na edukativno-informativnoj kampanji usmjerenoj na podizanju svijesti o potrebi ograničenja korištenja jednokratnih plastičnih proizvoda kao i potrebi o promjeni obrazaca ponašanja ciljanih skupina.

Ovim putem još jednom pozivamo javnost da što manje ili najbolje, uopće ne koriste plastičnu ambalažu, da svojim odgovornim ponašanjem i aktivnostima, kroz aktivan pristup, doprinesu očuvanju okoliša i prirode te samim time i planete Zemlje.

Pridružite nam se graditi planet bez plastike za generacije koje dolaze!